

FörsvarsdepartementetMyndigheten för samhällsskydd och
beredskap
651 81 Karlstad

Uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att genomföra de förberedande åtgärder som behövs för att införa civilplikt efter mönstring inom kommunal räddningstjänst

Regeringens beslut

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ska analysera och bedöma vilka åtgärder som är nödvändiga för att ett system med civilplikt efter mönstring med lång grundutbildning inom kommunal räddningstjänst ska kunna införas.

Myndigheten ska

- analysera och ge förslag på vilka personalbehov inom kommunal räddningstjänst som är lämpliga att tillgodose genom civilplikt.
- analysera och ge förslag på vilken aktör som ska ha bemanningsansvar samt vem som ska föreslå var individer ska krigsplaceras.
- analysera och ge förslag på i vilken eller vilka befattning(ar) inom kommunal räddningstjänst som totalförsvarspiktiga ska kunna tjänstgöra med civilplikt.
- analysera vad nödvändiga grund- och repetitionsutbildningar för respektive befattning behöver innehålla och ge förslag på hur lång respektive utbildning behöver vara, samt om utbildningarna ska genomföras i egen regi eller upphandlas helt eller delvis.
- redovisa vilka konsekvenser ett införande av grundutbildning får för myndighetens befintliga anläggningar för skolverksamhet i Sandö och Revinge. Redovisningen ska beakta i vilken mån verksamheten kan utökas på dessa platser och behovet av etablering på nya platser.
- analysera vilka kostnaderna är för att införa och förvalta ett system med civilplikt efter mönstring inom kommunal räddningstjänst.

Kostnadsberäkningarna ska vara skalbara med utgångspunkt i olika ambitionsnivåer och antalet civilpliktiga. Av analysen ska det framgå hur mycket grund- och repetitionsutbildningen beräknas kosta per civilpliktig, inklusive kostnaden för mönstring per civilpliktig. Myndigheten ska även beräkna vilka kostnader som en aktivering av civilplikt efter mönstring inom kommunal räddningstjänst skulle medföra för kommuner och berörda myndigheter, och lämna förslag om hur dessa kan finansieras.

- redovisa en tidplan för de åtgärder som krävs för att civilplikt efter mönstring ska kunna genomföras.
- analysera och lämna förslag om det pågående arbetet med inskrivning efter annan utredning än mönstring på sikt helt eller delvis bör ersättas med inskrivning och grundutbildning efter mönstring samt bedöma när det i så fall lämpligen kan ske. I analysen ska inskrivning av personer som slutar sin anställning inom kommunal räddningstjänst beaktas.
- ta fram befattningsbeskrivningar för respektive befattning.
- specificera vilka krav som totalförsvarspliktiga ska uppfylla för att kunna krigsplaceras med civilplikt i en befattning (befattningskrav) och vilka egenskaper som gör en totalförsvarspliktig lämplig för utbildning till en viss befattning (kompetenskrav).
- vidta de förberedande åtgärder som behövs för att kunna informera allmänheten och berörda aktörer om vad en aktivering av civilplikt efter mönstring inom kommunal räddningstjänst kommer att innebära.

MSB ska utföra uppdraget i nära samverkan med Totalförsvarets plikt- och prövningsverk. MSB ska även samverka med Försäkringskassan vid genomförandet av uppdraget. MSB ska särskilt hämta in synpunkter från Sveriges Kommuner och Regioner och ett urval av kommuner. MSB ska dessutom hämta in synpunkter från de civilområdesansvariga länsstyrelserna.

MSB ska lämna en delredovisning till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) senast den 31 mars 2025. Delredovisningen ska fokusera på vilka förberedelser som behöver göras de kommande åren och kostnaderna för dessa, samt hur en övergripande tidplan med preliminära kostnader för ett första års genomförande av utbildning i en befattning kan se ut. Uppdraget ska slutligt redovisas till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) senast den 19 december 2025.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen gav den 30 juni 2022 MSB i uppdrag att ta fram dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap (Ju nr I:22). I sin redovisning av uppdraget gjorde MSB bedömningen att antalet personer inom den kommunala räddningstjänsten åtminstone behöver fördubblas inom en tioårsperiod för att kunna hantera de påfrestningar som ett väpnat angrepp på Sverige skulle innebära. Vidare gjorde MSB bedömningen att ett första steg för att stärka personalförsörjningen inom den kommunala räddningstjänsten vid höjd beredskap är att skriva in personer som redan har kompetens som är relevant för civilplikt inom kommunal räddningstjänst, men att det även finns behov av civilplikt efter mönstring för att tillgodose behovet av personalförstärkningar inom den kommunala räddningstjänsten.

Den 12 januari 2023 gav regeringen MSB i uppdrag att genomföra de åtgärder som behövs för att förbereda för ett beslut om aktivering av civilplikten som innebär att totalförsvarspliktiga som redan har genomgått relevant utbildning ska kunna fullgöra civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten (Fö nr II:1). I redovisningen av uppdraget presenterade MSB de åtgärder som behövde vidtas för en sådan aktivering av civilplikten. I september 2023 tog Regeringskansliet fram promemorian Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet (Fö2023/01488). I promemorian föreslogs de författningsändringar och övriga åtgärder för en tillfällig aktivering av civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet. Den 21 december 2023 fattade regeringen beslut om att aktivera civilplikten inom bland annat den kommunala räddningstjänsten. Det möjliggjorde att repetitionsutbildning med civilplikt efter annan utredning än mönstring för räddningstjänst kunde påbörjas i september 2024.

I juli 2023 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag om hur personalbehoven inom det civila försvaret kan tryggas (Fö II:2, dir. 2023:116). Uppdraget ska redovisas senast den 27 januari 2025.

Med hänsyn till det rådande säkerhetsläget bedömer regeringen att förberedelser för en aktivering av civilplikt för kommunal räddningstjänst som även omfattar mönstring är en angelägen fråga i arbetet med att stärka Sveriges totalförsvar. Det finns behov av att närmare analysera förutsättningarna för detta och vidta de förberedande åtgärder som behövs

för att ett system med civilplikt inom kommunal räddningstjänst som omfattar civilplikt efter mönstring ska kunna införas.

På regeringens vägnar

Carl-Oskar Bohlin

Björn Johansson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Arbetsmarknadsdepartementet/A A
Finansdepartementet/BA, ESA, K, SFÖ
Försvarsdepartementet/EMF
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/RUL
Socialdepartementet/SF
Arbetsförmedlingen
Försvarsmakten
Försäkringskassan
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Sveriges Kommuner och Regioner
Totalförsvarets plikt- och prövningsverk